
Protokoll

Regionstyrelsens arbetsutskott

9 september 2025

Regionstyrelsens arbetsutskotts protokoll

Plats och tid	Dagö, Rådhuset Visborg, 9 september 2025, klockan 09.00–15.00
Beslutande	Meit Fohlin (S), ordförande Andreas Unger (M), 1:e vice ordförande, Ej § 243 Johan Malmros (C), 2:e vice ordförande Oscar Lindster (S) Håkan Ericsson (S), tjug ersättare Fredrik Gradelius (C), tjug ersättare, Ej § 235 Eva Ahlin (C) § 235 Saga Carlgren (V)
Ersättare	Maya Arfvidson (MP)
Övriga	Stefan Hollmark, regiondirektör, RSF, Ej § 235 Elin Lydahl, administrativ direktör och bitr. förvaltningschef, RSF, Ej § 235 Helena Hagstedt, stadssekreterare, RSF Marlene Bernfalk Karlsson, tf. ekonomidirektör, RSF, § 223-230, 232 Cajsa Örndén, stadssekreterare, RSF Christoffer Mårhén, ekonomicontroller, RSF, § 223-228 Josefine Strandänger, ekonomistrateg, RSF, § 223-228 Jenny Iversjö, avdelningschef, SBF, § 228 Lotta Israelsson, HR-direktör, RSF, § 229-231 Therese Koorem, HR chef, RSF, § 229-230 Josefine Jessen, avdelningschef måltid, RSF, § 233 Gunnel Johansson, verksamhetsutvecklare, RSF, § 229-230 Camilla Karlsson, verksamhetsutvecklare, RSF, § 233 Malena Bendelin, enhetschef, RSF, § 234-240, 242 John Herlitz, lokalstrateg, RSF, § 233 Sara Lundin, projektledare, RSF, § 234 Karin Hernvall, Advokatfirman Åberg, § 235 Stefan Persson, regional utvecklingsdirektör, RSF, § 244 Ulrika Holm, kommunikationsdirektör, RSF, § 244

Datum för justering

16 september 2025

Paragrafer

§ 223–244

Ärendena behandlades i följande ordning § 223-228, 232, 233, 229-231, 237, 238, 234, 236, 244, 239-242, 243 och 235.

Underskrifter

Detta protokoll har justerats digitalt och saknar därför signaturer.

Sekreterare Helena Hagstedt

Ordförande Meit Fohlin

Justerare Håkan Ericsson

ANSLAG/BEVIS	Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Organ	Regionstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdag	2025-09-09
Protokollet anslås	2025-09-17
Anslaget tas ned	2025-10-09
Protokollets förvaringsplats	Regionstyrelseförvaltningen

Register

RS AU § 223	Delårsrapport 2 2025 – RSF	6
RS AU § 224	Höjda interna priser – förslag till fördelning av budget	7
RS AU § 225	Hushållens och företagens avgifter på ÅVC - Avfallstaxa	9
RS AU § 226	Förslag till reviderad hamntaxa 2026 gällande Region Gotlands hamnar	10
RS AU § 227	Rekommendation om riksavtalet för utomlänsvård	12
RS AU § 228	Uppdrag. Utveckling av arbetet med förädling och försäljning av mark	13
RS AU § 229	Uppdrag. Riktlinje resor i tjänsten	16
RS AU § 230	Översyn av rutiner gällande tjänsteresor	18
RS AU § 231	Uppdrag. Förslag på införande av ett personalutskott för Region Gotland	20
RS AU § 232	Revisionsrapport. Granskning av förutsättningar för ledarskap	22
RS AU § 233	Säkerställa produktionskapacitet för måltidsleveranser genom återöppnande av Hemse vårdcentrum produktionskök	24
RS AU § 234	Klimatneutrala Gotland som del av Viable cities 2025-2027	25
RS AU § 235	Föreläggande om yttrande till mark- och miljööverdomstolen, Lärbro St Vikers 1:94	27
RS AU § 236	Remiss. Arlanda – en viktig port för det svenska välståndet (SOU 2025:67)	30
RS AU § 237	Remiss. Naturvårdsverkets förslag till förordning om elbilspremie i rapporten med underlag till Sveriges sociala klimatplan	32
RS AU § 238	Remiss. Granskning av förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen	34
RS AU § 239	Remiss. Ökad tydlighet, stärkt samverkan (SVESAM) SOU 2025:85	36
RS AU § 240	Remiss av betänkandet Stärkt insyn i politiska processer	38
RS AU § 241	Motion. Inför rätt att välja äldreboende	40
RS AU § 242	Medborgarförslag - Fredsträd på torget Östercentrum	42
RS AU § 243	Regiondirektörens information	44
RS AU § 244	Övrig fråga	45

RS AU § 223 Delårsrapport 2 2025 – RSF

Ärendenummer: RS 2025/17

Sammanfattning

Elin Lydahl, administrativ direktör och bitr. förvaltningschef informerar arbetsutskottet om att underlag kommer till regionstyrelsens sammanträde den 30 september 2025.

RS AU § 224 Höjda interna priser – förslag till fördelning av budget

Ärendenummer: RS 2025/7

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Nämndernas budgetramar 2026 justeras för interna priser och internhyra enligt tabell.

Sammanfattning

Efter beslut i regionstyrelsen 2025-05-26, § 270 fick regiondirektören ett uppdrag om att återkomma med förslag till ramjustering för nämnderna. Ramjusteringen avser förändring av internhyra, höjda priser för måltidsverksamheten inom regionstyrelseförvaltningen och försörjningsverksamheten inom teknikförvaltningen.

Tabell 1: Budgetramarna 2026 föreslås förändras enligt nedanstående tabell (tkr)

Organisation	Internpriser RSF	Internpriser TKF	Internhyra
Regionstyrelsen	455	-104	2 156
Politikerorganisation		-21	19
Tekniska nämnden		2 524	489
Miljö- och byggnämnden		-62	193
Barn- och utbildningsnämnden	3 067	614	3 917
Gymnasie- och utbildningsnämnden	469	62	1 899
Socialnämnden	1 107	-10	3 453
Hälso- och sjukvårdsnämnden	302	597	4 095
Summa	5 400	3 600	16 221

Interna priser

I budgeten för 2026 har regionstyrelseförvaltningens resultatenhet måltid tillåtelse att justera priset med totalt 5,4 miljoner kronor. Generellt är prisjusteringen kopplad till löneökning och kompensation för prisökningar samt ett effektiviseringsbeting på 0,75 miljoner kronor.

Försörjningsverksamhetens priser får, enligt budgetbeslutet, höjas med 3,6 miljoner kronor 2026. Generellt är prisjusteringen kopplad till löneökning och kompensation för prisökningar samt ett effektiviseringsbeting på

2,4 miljoner kronor från 2025. Det avser områdena städ, vaktmästeri, transport, bårhus, varuförsörjning och hjälpmedelscentral.

Internhyra

Internhyrorna får enligt regionfullmäktiges budgetbeslut höjas med 16,2 miljoner kronor vilket motsvarar 3,0 procent. Generellt är prisjusteringen kopplad till löneökning och kompensation för prisökningar. Budgetkompensation utgår inte generellt för nya eller ombyggda lokaler.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att fördelningen av de olika anslagen ska genomföras enligt förslaget. De interna priserna och internhyrorna är mestadels uppräknings enligt utgångsläget för 2025.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-08-27

RS AU § 225 Hushållens och företagens avgifter på ÅVC - Avfallstaxa

Ärendenummer: RS 2025/1436

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Tekniska nämnden beviljas att under resten av 2025 bedriva projekt om avgiftsfrihet vid återvinningscentraler för hushåll för lämning av samtliga fraktioner av utsorterat avfall. Avgiftsbortfallet finansieras av grundavgiften till avfallstaxan (2.3.6 Avfallstaxan).

Sammanfattning

Tekniska nämnden föreslår att under 2025 bedriva projekt om avgiftsfrihet vid återvinningscentraler för hushåll vid lämning av samtliga fraktioner av utsorterat avfall. Syftet med projektet är att öka hushållens möjlighet att lämna avfall på återvinningscentral utan avgift. Målet är dels att minska risken för olovlig avfallshantering, dels att utreda om avgiftsfrihet för hushållen kan ge ökad grad av återvinning.

Det kommunala avfallsansvaret omfattar inte avfall som uppkommer i yrkesmässig verksamhet och någon avgiftsfrihet för näringsidkare provas därför inte.

Under 2025 kommer avfallstaxan att ses över för att anpassas till den fastighetsnära insamlingen som kommer att införas under 2026. Resultatet av projektet kommer därför att användas som underlag inför eventuell permanent ändring till 2026.

Avfallsavdelningen kalkylerar ett underskott om ca 2,6 miljoner kr. Det finns ett upparbetat eget kapital om ca 11 miljoner kr som återvinningscentralerna kommer att använda för att täcka förväntat underskott.

Regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige beslutar enligt tekniska nämndens förslag.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Mottagningsavgifter för verksamhetsavfall, 2020-03-01

Avfallstaxa 2020-12-14, reviderad 2023-12-11

Utskrift från Naturvårdsverkets hemsida - om dioxiner 2024-12-12

Minnesanteckningar avfallsberedning 2025-01-30

Teknikförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2025-06-10

Tekniska nämnden 2025-06-17, § 131

RS AU § 226 Förslag till reviderad hamntaxa 2026 gällande Region Gotlands hamnar

Ärendenummer: RS 2025/1437

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Regionfullmäktige antar tekniska nämndens förslag till reviderad hamntaxa 2026.
- Ändringar i taxan gäller från och med 1 januari 2026.

Sammanfattning

Tekniska nämnden har föreslagit en reviderad hamntaxa 2026 där nya texter och priser föreslås tillkomma. Senaste revideringen skedde 18 november 2024.

Revideringen innebär följande:

Punkt 1.1.2

- Ny taxa införs för att täcka administrativa kostnader kopplat till utländska tjänstefartyg i samband med anlop. Flera hamnar i Sverige har infört motsvarande avgifter.

Punkt 1.7

- För att öka incitamentet till att fartyg ska bli mer miljövänliga föreslås 5 % rabatt i stället för nuvarande 2,5 %.

Punkt 6.4

- Taxan för färskvatten höjs i enlighet med VA-taxan.
- Accesskort införs för både toalett och dusch till en årlig kostnad.
- Upplagsplatser debiteras dubbel avgift om de står längre än 6 månader.
- El-taxan för 220 V justeras för att harmonisera med den faktiska kostnaden.

Förändringarna får endast marginella ekonomiska konsekvenser.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att regionstyrelsen beslutar enligt tekniska nämndens förslag.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Teknikförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-27

Hamntaxa 2026

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-07-03

RS AU § 227 Rekommendation om riksavtalet för utomlänsvård

Ärendenummer: RS 2025/1443

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Hälso- och sjukvårdsnämnden beviljas att i enlighet med SKR:s rekommendation tillämpa riksavtalet för utomlänsvård i dess nya skrivning från och med den 1 september 2025.

Sammanfattning

Hälso- och sjukvårdsnämnden har antagit SKRs rekommendation att godkänna riksavtalet för utomlänsvård i dess nya skrivning.

Riksavtalet för utomlänsvård utgör en gemensam överenskommelse mellan Sveriges regioner och fungerar som ett komplement till gällande lagstiftning. Avtalet fastställer principer och rutiner för samverkan samt ersättningshantering när vård ges av annan region än patientens hemregion. Det nya avtalet kan innebära ökade kostnader för den oremitterade (akuta) utomlänsvården, då det inte längre är möjligt att neka ersättning för vård som utförts utan nödvändig kontakt med hemregion. Avtalet bedöms heller inte leda till ökade intäkter för Region Gotland.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bedömer att förslaget på revidering är ett bra förslag för Region Gotland och som kommer att underlätta den interregionala sjukvården, både vad avser den akuta som den planerade utomlänsvården.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att bevilja Riksavtalet i dess nya skrivelse och tillåta hälso- och sjukvårdsnämnden att tillämpa avtalet från och med 1 september 2025.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Riksavtalet för utomlänsvård SKR 2025/00294, inkom 2025-04-15

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-05-26

Hälso- och sjukvårdsnämnden 2025-06-19, § 63

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-08-26

RS AU § 228 Uppdrag. Utveckling av arbetet med förädling och försäljning av mark

Ärendenummer: RS 2024/2308

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen beslutar att godkänna återrapportering av uppdraget att utveckla arbetet med förädling och försäljning av mark.

Sammanfattning

Regionfullmäktige beslutade den 18 november 2024, § 175, att ge regionstyrelsen i uppdrag att öka hastigheten i arbetet med förädling och försäljning av mark.

Mark- och exploateringsavdelningen har efter uppdraget gavs prioriterat fastighetsförsäljningar, prioriterade exploateringsprojekt och detaljplaner. Exploateringsprojekt pågår normalt under flera år och syftet är att förädla mark som sedan kan säljas vidare via markanvisningar. Fastighetsförsäljningar kan dra ut på tiden då det exempelvis kan behövas fastighetsbildningar och att hyresavtal och arrenden behöver sägas upp. Hyresavtal berör enbart de bebyggda fastigheterna som regionen säljer.

Innan en fastighetsförsäljning påbörjas behöver det säkerställas att det finns infrastruktur utbyggd såsom exempelvis gator, vatten och avlopp. Vissa försäljningar behöver i dagsläget avvakta utbyggnad av vatten och avlopp och annan infrastruktur. Innan en försäljning startar behöver regionen också säkerställa att kostnaderna för de investeringar som krävs inför en försäljning kan mötas upp via försäljningsintäkter.

Under 2025 har följande fastighetsförsäljningar genomförts.

- Halla Hallegårde 1:47
- Hemse Blåklinten 17
- Hogrän Vismaränge-Langfänskog 1:2
- Bostadsrätt på Signalgatan 5B
- Othem Närs 1:297
- Tingsstäde Träskvälder 1:51

Totalt har köpeskillingen för dessa uppgått till 8 550 000 kr.

Följande fastigheter har lämnats över till regionens upphandlade fastighetsmäklare och de har annonserats och är redo för försäljning:

- Klinte Odvalds 1:37
- Klinte Odvalds 1:38
- Klinte Odvalds 1:39

- Klinte Odvalds 1:40
- Klinte Odvalds 1:41
- Klinte Odvalds 1:42
- Klinte Odvalds 1:43
- Tingstäde Träskvälder 1:49
- Tingstäde Träskvälder 1:50
- Tingstäde Träskvälder 1:52
- Tingstäde Träskvälder 1:53
- Tingstäde Träskvälder 1:59
- Tingstäde Träskvälder 1:74

Marknaden styr när försäljning av dessa tomter kommer att ske. Säljs tomterna utifrån utgångspris så genererar dom en försäljningsintäkt på 5 850 000 kr till regionen.

För närvarande handläggs ett antal ytterligare fastighetsförsäljningar där tillträde förväntas ske under 2026. Dessa redovisas nedan.

- Bunge Stucks 1:66/67
- Othem Strandridaregården 1
- Bostadsrätt på Klinte Odvalds 1:28
- Friköp av tomträtt Förrådet 8
- Friköp av tomträtt Förrådet 5

Utifrån exploateringsprojekt så väntas intäkter under 2025 eller 2026 för följande markanvisningar.

- Kvarteret Järnvägen, delar av intäkterna inkommer under 2025
- Artilleriet - Visby Furiren 1
- Terra Nova - Visby Såpsjudaren 2
- Industrimark Visby
 - Del av Visby Norr 1:1, Lott A
 - Del av Visby Norr 1:1, Lott B
 - Del av Visby Norr 1:1, Lott C
 - Del av Visby Norr 1:1, Lott D
 - Del av Visby Österby 1:4, Lott A
 - Del av Visby Österby 1:4, Lott B
 - Del av Visby Österby 1:4, Lott C
 - Del av Visby Österby 1:4, Lott D
 - Del av Visby Österby 1:4, Lott E

Översiktsplan Vårt Gotland 2040 vann laga kraft under 2025. Översiktsplanen identifierar flertalet utvecklingsområden. Under 2026 kommer arbetet med att ta fram en markstrategi påbörjas, markstrategin kommer utgå från

översiktsplanen. Markstrategin kommer att bidra till ett bra beslutsunderlag inför strategiska förvärv och försäljningar på sikt.

Bedömning

Förvaltningen gör bedömningen att regionstyrelsen kan godkänna återrappporteringen av uppdraget. Förvaltningen har prioriterat exploateringsprojekt, detaljplaner och fastighetsförsäljningar och arbetet kommer att utvecklas ytterligare utifrån den markstrategi som ska tas fram.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att försäljningarna och markanvisningarna sker enligt Region Gotlands riktlinjer.

2. Ekonomiskt perspektiv

Försäljningar och markanvisningar har en positiv påverkan på regionens ekonomi så länge det inte krävs stora investeringar.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Regionens fastighetsförsäljningar sker även på landsbygden vilket kan medföra att det möjliggörs fler bostäder och invånare.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Jenny Iversjö, avdelningschef mark- och exploatering, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionfullmäktige 2024-11-18, § 175

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-08-24

RS AU § 229 Uppdrag. Riktlinje resor i tjänsten

Ärendenummer: RS 2025/862

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Många delar av Region Gotlands verksamheter är av sådan art att resor för medarbetare i tjänsten och för förtroendevalda inom sitt uppdrag är nödvändiga för att verksamheten/uppdraget ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt. Det handlar både om att resa inom Gotland, till och från fastlandet och utomlands. Riktlinjerna är ett stöd för samtliga medarbetare och förtroendevalda när val av resa ska göras.

Genom en genomtänkt reseplanering kan både kostnader och miljöpåverkan minskas. Riktlinjen ska stödja beslutsfattande och främja en långsiktigt hållbar resursanvändning.

Nuvarande riktlinje för resor i tjänsten antogs av regionstyrelsen 2019-12-11, RS 2019/1036. I samband med arbetet med att revidera riktlinjerna för resor i tjänsten eller på uppdrag, påbörjades även arbetet med att se över befintliga rutiner och styrdokument för tjänsteresor (RS 2024/1979).

Föreliggande förslag har tagit hänsyn till de rekommendationer som framkom vid den granskning som gjorts i samband med Region Gotlands engagemang i Hansan. Ytterligare behov av åtgärder som framkom i granskningen, exempelvis rörande attestrutiner, ärendeberedning med mera omhändertas inom ramen för ordinarie verksamheters verksamhetsutveckling.

I förslaget finns också särskilt angivna avsnitt gällande resor som förtroendevalda gör inom sitt uppdrag. Förtydliganden finns också kring rutiner för godkännande och resedokumentation för att säkerställa korrekt hantering och uppföljning. Detta utifrån ett uppdrag från RS AU § 123, 2025-04-24.

Ett stort antal medarbetare från Region Gotland har varit delaktiga i arbetet för att få en bred förankring och en riktlinje som tydliggör hur resande i tjänsten eller på uppdrag ska ske från många olika aspekter såsom arbetsmiljö, miljö och hållbarhet och ekonomi.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att riktlinjen för resor i tjänsten eller på uppdrag antas i enlighet med förslaget.

Bedömning av konsekvenser ur ett tvärperspektiv är inte aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Lotta Israelsson, HR-direktör, Therese Koorem, HR-chef och Gunnel Johansson, verksamhetsutvecklare, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att förtydliganden behöver göras i underlag.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-08-28

Revidering av riktlinje för resor i tjänsten eller på uppdrag 2025-09-04

RS AU § 230 Översyn av rutiner gällande tjänsteresor

Ärendenummer: RS 2024/1777

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen beslutar att godkänna återrapporteringen av uppdraget.

Sammanfattning

Vid regionstyrelsen 2024-09-05, § 264 beslutades att regiondirektören får i uppdrag att *göra en översyn av rutiner och styrdokument för tjänsteresor*.

Nedanstående åtgärder i rutiner kring tjänsteresor, som lyftes i samband med granskningen av politikers resor, har tagits omhand och lyfts in i riktlinjen för resor.

Föreslagna åtgärder i utredningen:

- Det bör i riktlinjer för resor i tjänsten framgå att resor enbart ska genomföras om det finns beslut fattat i behörig ordning. Detta bör förtydligas i Regionens riktlinje för resor i tjänsten. Det bör övervägas att besluten skriftligen ska dokumenteras.
- Regionen bör förtydliga vad som menas med resor *"utanför Gotland"* och *"längre resor"* och om det även innefattar taxiresor till och från flygplats.
- Vidare bör det förtydligas att resor som inte kan genomföras med kollektivtrafik eller bilpool ska bokas genom upphandlad resebyrå.
- Riktlinjen för resor i tjänsten bör kompletteras med att reserapporter alltid ska upprättas efter att en internationell resa har genomförts. Under en övergångsperiod bör Regionen överväga att ha som krav på reserapporter även i samband med nationella resor.
- Regionen bör lägga till i Riktlinje för resor i tjänsten att även om det finns ett uppdrag bör alltid en bedömning göras utifrån förnuft huruvida den aktuella resan är till nytta för Regionen.
- Regionen bör överväga att införa systemstöd där syftet med resan tydligt beskrivs redan vid bokning av resan, exempelvis att det finns ett beslut om att resa och om möjligt diarienummer till beslutet.

I samband med granskningen identifierades även ytterligare behov av åtgärder som rör exempelvis attestrutiner, ärendeberedning med mera. Dessa åtgärder omhändertas inom ramen för ordinarie verksamhetens verksamhetsutveckling.

Ärendet behandlades av regionstyrelsens arbetsutskott 2025-04-24, § 124 som beslutade att återremittera för att tydliggöra riktlinjerna utifrån förtroendevaldas resor.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen har uppdaterat förslaget till riktlinjer för resor i tjänsten eller på uppdrag utifrån arbetsutskottets uppdrag 2025-04-24 § 123 och 124. Regionstyrelseförvaltningen föreslår därför att återrappporteringen av uppdraget godkänns.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-08-28

RS AU § 231 Uppdrag. Förslag på införande av ett personalutskott för Region Gotland

Ärendenummer: RS 2025/763

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Regiondirektören har fått i uppdrag att snarast återkomma med ett förslag på införande av ett personalutskott för Region Gotland med syfte att ta ett övergripande ansvar för bland annat medarbetarnas arbetsmiljö och delaktighet (RS § 87 2025-03-04).

Inom Region Gotland har det mellan åren 2003–2006 funnits ett utskott under regionstyrelsen med uppgift att bereda personalfrågor. Frågan har väckts att återigen inrätta ett sådant utskott. Beredning har skett med regionstyrelseförvaltningens kansli (kanslichef och regionjurist). Underlag till utformning utgår från instruktionen gällande regionstyrelsens beredande organ. Även information kring hur andra kommuner och regioner har utformat sina personalutskott har inhämtats. Utifrån detta ges följande förslag kring hur ett personalutskott kan utformas inom Region Gotland.

Förslaget innebär att Region Gotlands personalutskott ska ansvara för beredning av Region Gotlands arbetsgivarpolitik med därtill hörande övergripande styrdokument.

Utskottet förbereder ärenden som ska behandlas i regionstyrelsens sammanträden. Utskottet kan även delegeras beslutanderätten för vissa beslut. Regionstyrelseförvaltningen återkommer, på uppdrag, med ett förslag kring vilka beslut som kan delegeras från regionstyrelsen till personalutskottet.

Den centrala samverkanskommitténs (CSK) sammanträdesmöten synkas med personalutskottets för att ge möjlighet till information och dialog inför beslut.

Förslag på datum för fyra möten under 2026, samtliga mellan 09.00-11.00:

- Onsdag 4 feb, inför RS 3 mars.
- Fredag 27 mars, inför RS 21 april alternativt budgetberedningen 22 april.
- Tisdag 15 september, inför RS 29 september alternativt budgetavstämning 24 september
- Onsdag 25 november, inför RS 14 december

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att det inrättas ett personalutskott i enlighet med förslaget.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att förtydliganden behöver göras i underlag.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Förslag till ändring av instruktionen för regionstyrelsens beredande organ.
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-08-12

RS AU § 232 Revisionsrapport. Granskning av företsättningar för ledarskap

Ärendenummer: RS 2025/1420

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen beslutar att godkänna regionstyrelseförvaltningens förslag på svar gällande revisionsrapporten *Granskning av företsättningar för ledarskap* och inlämna det till revisorerna som sitt eget.

Sammanfattning

KPMG har av Region Gotlands revisorer fått i uppdrag att granska om regionstyrelsen, socialnämnden samt miljö- och byggnämnden säkerställer att cheferna inom dessa verksamhetsområden har företsättningar att utöva sitt ledarskap.

Den samlade bedömningen utifrån granskningens syfte är att regionstyrelsen, socialnämnden och miljö- och byggnämnden i allt väsentligt säkerställer chefernas företsättningar att utöva sitt ledarskap med fokus mot stöd inom HR-området. Utifrån sin bedömning och slutsats rekommenderar KPMG's revisorer ett antal åtgärder.

För regionstyrelsen:

Fatta beslut om att fastställa ledarstrategin.

Därtill rekommenderar revisorerna regionstyrelsen, socialnämnden och miljö- och byggnämnden att:

Tydliggöra för regionens chefer vilka uppgifter, och till vilken omfattning, chefer kan få operativt stöd med inom HR-området.

Säkerställa att synpunkter hos chefer som avslutar sin anställning i regionen sammanställs och analyseras i syfte att utveckla regionen som arbetsgivare.

Rekommendationerna som ges av revisorerna är viktiga att ta vidare i det pågående arbetet med ledarskapsutveckling inom Region Gotland.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att revisorernas rapport tydliggör Region Gotlands utmaningar inom granskningsområdet och lyfter fram adekvata rekommendationer kring det fortsatta utvecklingsarbetet gällande chefers företsättningar för hållbart ledarskap. Rekommendationerna kommer till största del omhändertas.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2019-12-19. RS 2019/1417

Ledarstrategi för Region Gotlands tjänstemannaorganisation

Granskningsrapport. KPMG Granskning av förutsättningar för ledarskap
daterad 2025-06-12

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-08-14

RS AU § 233 Säkerställa produktionskapacitet för måltidsleveranser genom återöppnande av Hemse vårdcentrum produktionskök

Ärendenummer: RS 2025/1615

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Förslaget att återuppta måltidsproduktion i Hemse vårdcentrums lokaler godkänns.
- Regionstyrelsen beslutar att 6 miljoner avsätts för iordningsställande av Hemse vårdcentrums produktionskök. Detta inom ramen för regionstyrelseförvaltningens investeringspott för köksrenoveringar.

Sammanfattning

Efterfrågan av måltider till socialförvaltningen har ökat de senaste åren till följd av den demografiska utvecklingen och förväntas fortsätta öka framöver. Produktionsökningen kan inte längre hanteras inom förvaltningens befintliga struktur. Ett iordningsställande av Hemse vårdcentrums produktionskök bedöms som bästa lösningen i väntan på ett nytt större kök, för att säkerställa fortsatt måltidsproduktion inom Region Gotland. Återupptagande av måltidsproduktion på Hemse vårdcentrum har utretts med hänsyn till bemanning, transport, kvalitet, arbetsmiljö, ekonomi/produktionseffektivitet och beredskap. Investeringen bidrar till en flexibel och kostnadseffektiv måltidsverksamhet och möjliggör lagerutrymme till beredskap. Den långsiktiga inriktningen är nybyggnation av ett större kök för varm och kyld mat vilket kan finnas på plats om 7-10 år.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Josefine Jessen, avdelningschef, Camilla Karlsson, verksamhetsutvecklare och John Herlitz, lokalstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelsen 2016-06-02, § 123

Regionfullmäktige 2024-11-18, § 169

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-08-27

RS AU § 234 Klimatneutrala Gotland som del av Viable cities 2025-2027

Ärendenummer: RS 2025/1241

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Gotland antogs i december 2024 som en av 48 kommuner i innovationsprogrammet *Viable Cities* med missionen om *Klimatneutrala städer – med ett gott liv för alla inom planetens gränser*. Inom ramen för programmet har *Klimatneutrala Gotland* etablerats som en lokal samverkansplattform för att påskynda klimatomställningen. Ett centralt verktyg i detta arbete är *Klimatkontrakt 2025/2026*, som konkretiserar respektive kommuns åtaganden kopplat till klimatomställning med syfte att tydliggöra planerade insatser och prioriteringar.

Klimatkontraktet innehåller tre obligatoriska åtaganden som kommunerna, genom att vara en del av *Viable Cities*, åtar sig att prioritera: 1. Styrning och ledning – *vi stärker vår förmåga och skapar mandat för att leda klimatomställningen*; 2. Klimatberäkningar – *vi arbetar på nya sätt med klimatberäkningar för bättre beslut, uppföljning och investeringar*; 3. Klimatinvesteringar – *vi omriktar och mobiliserar resurser för att finansiera klimatomställningen tillsammans*. Därtill finns det sju frivilliga åtaganden att lyfta in i klimatkontraktet för att stärka omställningsarbetet ytterligare. Utöver kommunernas åtaganden omfattar *Klimatkontrakt 2025/2026* även insatser från sex statliga myndigheter samt *Viable Cities*, som genom finansiering, kunskapsstöd, regelutveckling och samordning ska stödja kommunernas klimatomställning.

I *Klimatkontrakt 2025/2026* kan Gotland, likt övriga deltagande kommuner, ange vilka av de frivilliga åtaganden som ska prioriteras under det kommande året. Förvaltningen bedömer att åtagandena kopplade till medborgarengagemang, upphandling och inköp samt kommunikation är särskilt viktiga att lyfta, då de utgör grundläggande förutsättningar för att skapa delaktighet, förståelse och drivkraft i klimatomställningen – både hos medborgare, näringsliv och inom Region Gotland.

Klimatkontraktet är inte ett juridiskt bindande dokument, men det har en stark politisk och strategisk betydelse. Det fungerar som en gemensam viljeyttring och ett verktyg för att mobilisera resurser, skapa samsyn och driva på omställningen i riktning mot klimatneutralitet och ett gott liv för alla.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att Gotlands deltagande i *Viable Cities* mission för klimatneutrala städer utgör ett strategiskt viktigt initiativ för

att påskynda klimatomställningen på ön. Genom att delta i det nationella samarbetet stärks Gotlands möjligheter att ta del av kunskap, metoder och resurser som kan bidra till att uppnå målen i den regionala utvecklingsstrategin *Vårt Gotland 2040*.

Klimatneutrala Gotlands insatser bedöms även vara i linje Region Gotlands koncerngemensamma mål och prioriteringar, särskilt vad gäller att främja en skyndsam energi – och klimatomställning. Därtill bidrar insatserna, som kommer att genomföras inom ramen för *Klimatneutrala Gotland*, till att främja den genomsnittliga minskningen av koldioxidutsläpp med 15% per år.

Klimatkontrakt 2025/2026 utgör ett viktigt strategiskt verktyg i detta arbete och bidrar till att tydliggöra prioriteringar, mobilisera resurser och skapa samsyn kring klimatomställningen. En framgångsrik klimatomställning förutsätter en ökad förståelse för omställningens nödvändighet samt en vilja att bidra till förändringen. Det är därför avgörande att skapa förankring, delaktighet och engagemang hos medborgare och näringsliv, såväl som politiker och tjänstepersoner, i omställningsprocessen.

Mot denna bakgrund bedömer förvaltningen de gemensamma frivilliga åtagandena avseende *Medborgarengagemang (9)*, *Upphandling och inköp (6)* och *Kommunikation (10)* som särskilt angeläget att prioritera i det fortsatta arbetet med *Klimatneutrala Gotland* under kommande period.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår regionstyrelsen att ta emot informationen.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet fördras av Malena Bendelin, enhetschef och Sara Lundin, projektledare, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-07-01

RS AU § 235 Föreläggande om yttrande till mark- och miljööverdomstolen, Lärbro St Vikers 1:94

Ärendenummer: RS 2022/1816

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Region Gotlands yttrande över Nordkalks bemötande av bland annat Region Gotlands villkorsöverklagande godkänns och inges via ombudets försorg till Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen.

Jäv

Stefan Hollmark, regiondirektör, anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Sammanfattning

Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen meddelande den 23 december 2024 dom, i vilken tillstånd lämnades till Nordkalk AB angående fortsatt och utökad täktverksamhet inom fastigheten Lärbro Stora Vikers 1:94. Mark- och miljödomstolen valde i tillståndsdomen att inte beakta Region Gotlands krav på ett villkor om att bolaget skulle ges ansvar för framtida vattenbrist vid enskilda brunnar inom och utanför påverkansområdet för de fall då det inte är uppenbart att det saknas samband mellan den tillståndsgivna vattenverksamheten och vattenbristen. Med anledning därav överklagade Region Gotland den 13 januari 2025 domen i denna del. Nu har Nordkalk yttrat sig till domstolen och bemött Region Gotlands överklagande liksom övriga överklaganden. Region Gotland har av domstolen förelagts att senast den 20 augusti lämna ett skriftligt yttrande rörande den aktuella frågan. Region Gotlands juridiska ombud vid Åberg & Co har lämnat in en begäran om anstånd till den 1 oktober och domstolen har beviljat denna.

Det yttrande som har tagits fram innebär att Region Gotland vidhåller sitt tidigare överklagande (Regionstyrelsen 2025-01-29 RS § 14) och yrkar således på att lämnat tillstånd ska kompletteras med villkor rörande bolagets ansvar för påverkan på enskilda brunnar. Det finns emellertid skäl att göra en mindre justering av det yrkade villkoret när det gäller den geografiska avgränsningen, innebärande att privata brunnar utanför påverkansområdet inte ska ingå.

Anledningen till denna justering är att mark- och miljödomstolen vid prövningen av Heidelbergs verksamhet i Slite, i domen den 7 maj 2025, mål nr M 9227-23, fastställde ett motsvarande villkor med den justeringen att bolagets åtagande avser enskilda brunnar inom påverkansområdet och inte utanför. Region Gotland valde att inte överklaga domen i denna del. Region Gotland accepterade således att åtagandet gäller bara de enskilda brunnar som finns inom påverkansområdet. Eftersom mark- och miljödomstolen i Heidelbergdomen klargjort att ett sådant här villkor erfordras är det för prövningen vid

Mark- och miljööverdomstolen viktigt att påtala mark- och miljödomstolens bedömning. I linje med det så bör Region Gotlands yrkande i förevarande mål justeras till det som beslutades i Heidelberg-målet och vilken utformning Region Gotland accepterade. Mot bakgrund av detta anser regionstyrelseförvaltningen att det är rimligt att justera tidigare yrkande till följande:

"Om det under tillståndstiden uppstår akut vattenbrist i enskild bergborrad brunn inom eller utanför det redovisade påverkansområdet, för tillgodoseende av fastighetens behov av vatten för hushåll, djurhållning eller näringsverksamhet – med undantag av vatten för bevattningsändamål – ska Nordkalk AB efter begäran ordna provisoriskt tillhandahållande av vatten för det aktuella ändamålet till dess permanent vattenförsörjning kan ordnas av bolaget. Skyldigheten gäller inte om det uppenbart saknas samband mellan den tillståndsgivna vattenverksamheten och vattenbristen."

Bedömning

Region Gotland har av domstolen förelagts att inkomma med ett yttrande i ärendet. Upprättat yttrande innebär att Region Gotland i princip vidhåller tidigare ståndpunkt gällande att bolaget ska ges ansvar för att åtgärda påverkan på privata brunnar, men justerar yrkandet till att endast omfatta privata brunnar inom det utpekade påverkansområdet. Bilagt yttrande ska vara domstolen tillhanda senast den 1 oktober och det är därför nödvändigt med omedelbar justering av regionstyrelsens beslut.

Ärendets behandling under mötet

Stefan Hollmark, regiondirektör, anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Ärendet fördras av Karin Hernwall, advokat, Advokatfirman Åberg och Malena Bendelin, enhetschef, regionstyrelseförvaltningen.

Saga Carlgren (V) yrkar på att vidhålla Region Gotlands ursprungliga villkorsformulering, det vill säga:

"Om det under tillståndstiden uppstår akut vattenbrist i enskild bergborrad brunn inom, eller utanför, det redovisade påverkansområdet, för tillgodoseende av fastighetens behov av vatten för hushåll, djurhållning eller näringsverksamhet – med undantag av vatten för bevattningsändamål – ska Nordkalk AB efter begäran ordna provisoriskt tillhandahållande av vatten för det aktuella ändamålet till dess permanent vattenförsörjning kan ordnas av bolaget. Skyldigheten gäller inte om det uppenbart saknas samband mellan den tillståndsgivna vattenverksamheten och vattenbristen."

Meit Fohlin (S) yrkar avslag på Saga Carlgren (C) yrkande.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningen förslag och Saga Carlgrens yrkande och finner att regionstyrelseförvaltningens yrkande vinner bifall.

Protokollsanteckning

Saga Carlgren (V) anmäler protokollsanteckning:

Skyddet för enskilda med egen brunn behöver förstärkas i förhållande till Nordkalk och andra stora aktörer i stenindustrin. Villkoret som det formulerats tidigare av Region Gotland har som ambition att göra det. Vänsterpartiet anser att det är Region Gotlands uppgift att så långt det är möjligt föra medborgarnas talan i förhållande till Nordkalk i detta ärende.

Beslutsunderlag

Föreläggande, Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen, 2025-06-30

Överklagande av tillstånd, Karin Hernvall advokatfirman Åberg & Co, utkast
2025-08-20

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-08-28

RS AU § 236

Remiss. Arlanda – en viktig port för det svenska välståndet (SOU 2025:67)

Ärendenummer: RS 2025/1406

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Regeringen tillsatte den 20 december 2023 en särskild utredare för att identifiera och föreslå åtgärder som på kort och lång sikt kan öka kapaciteten och förbättra tillgängligheten till och från Arlanda flygplats (*dir. 2023:178*). Utredningen pågick under perioden 8 januari 2024 till 31 maj 2025 och har gått under namnet Arlandasamordningen. Utredningen är ute på remiss till den 17 oktober 2025 och Region Gotland svarar både enskilt och inom ramen för Mälardalsrådets storregionala transportpolitiska samarbete ”*En Bättre Sits*”.

Arlandasamordningen har haft i uppdrag att föra dialog med berörda aktörer i syfte att identifiera och föreslå åtgärder som kan öka kapaciteten samt förbättra tillgängligheten till och från Arlanda flygplats. Utredningsarbetet har bland annat utgått från de transport-, miljö-, klimat-, närings- och totalförsvarspolitiska målen och perspektiven.

En central del av utredningen handlar om åtgärdsförslag för att ta sig snabbare och lättare till Arlanda flygplats. Utredaren lämnar förslag på åtgärder inom luftfarten och vid Arlanda flygplats, inom väg- och järnvägssystemet, utifrån ett totalförsvarsperspektiv, ur ett godsperspektiv, kopplat till omställningsbehov och utifrån ett trafikslagsövergripande perspektiv.

I regionstyrelseförvaltningens förslag till yttrande berörs tre förslag eller bedömningar särskilt:

- Utredaren föreslår att förutsättningarna för trafikering på Arlandabanan bör förändras.
- Utredaren lyfter flygsektorns behov av omställning till fossilfrihet.
- Utredaren föreslår att regeringen bör peka ut samhällsviktiga inrikes flyglinjer för allmän trafikplikt där rimliga transportalternativ saknas om den kommersiella flygtrafiken upphör eller kraftigt reduceras, exempelvis linjen Stockholm–Visby.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att utredarens övergripande syfte och ansats, att förbättra möjligheten att smidigt ta sig till och från Arlanda flygplats, gynnar Gotland och är i linje med målet i Vårt Gotland 2040 om God tillgänglighet och hållbara kommunikationer.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att utredarens övergripande syfte och ansats, att förbättra möjligheten att smidigt ta sig till och från Arlanda flygplats, gynnar Gotland och är i linje med målet i Vårt Gotland 2040 om God tillgänglighet och hållbara kommunikationer. Ett förslag lyfter tillgängligheten till Gotland specifikt: att regeringen bör peka ut samhällsviktiga inrikes flyglinjer för allmän trafikplikt där rimliga transportalternativ saknas om den kommersiella flygtrafiken upphör eller kraftigt reduceras. Region Gotland har två gånger tidigare ställt sig bakom det förslaget (RS 2022-10-26, § 326; RS 2023-04-26, § 126).

Ärendets behandling under mötet

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att förtydliganden behöver göras i underlag.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Remiss. Arlanda – en viktig port för det svenska välståndet (SOU 2025:67).
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet inkom 2025-06-17
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-08-22
Regionstyrelseförvaltningens förslag till yttrande

RS AU § 237

Remiss. Naturvårdsverkets förslag till förordning om elbilspremie i rapporten med underlag till Sveriges sociala klimatplan

Ärendenummer: RS 2025/1455

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen beslutar att godkänna upprättat förslag till yttrande och lämnar det till Klimat- och näringslivsdepartementet som sitt eget.

Sammanfattning

Naturvårdsverket har fått i uppdrag att bistå regeringen genom att ta fram underlag till den sociala klimatplan som regeringen ska lämna till EU-kommissionen i enlighet med EU-förordning om inrättandet av den sociala klimatfonden.

Den svenska planen omfattar sammanlagt 5,8 miljarder kronor, varav 80 procent kommer från unionens sociala klimatfond. Den nya elbilspremien är ett initiativ för att mildra hushållens ökade kostnader till följd av EU:s nya utsläppshandelssystem (ETS 2) och för att underlätta övergången till elbilar, särskilt för låg- och medelinkomsttagare på landsbygden.

Inom ramen för uppdraget ska Naturvårdsverket bland annat ta fram ett förslag på utformning av en riktad elbilspremie och etablera de system som behövs för att kunna ta emot ansökningar om stöd. I Region Gotlands förslag till remissvar betonas vikten av att uppdraget tar hänsyn till grupperna med allra lägst inkomst, gärna med de föreslagna åtgärderna. Utan dessa bedömer Region Gotland att premien riskerar att främst nå de hushåll som ändå har möjlighet att kunna investera i en elbil.

Bedömning

Region Gotland välkomnar synsättet att särskilt rikta stödet till hushåll i områden som är både ekonomiskt svaga och svaga i form av utbud av kollektivtrafik. Region Gotland dock samtidigt betona vikten av att modellen blir tillräckligt träffsäker för att faktiskt bidra till en omställning. Naturvårdsverkets premie på 54 000 kronor kan utgöra en viktig stimulans, men för att nå de allra mest ekonomiskt utsatta hushållen, där de med absolut lägst inkomst inte kan få lån för bilköp, är det särskilt viktigt att stödet utformas så att det verkligen når dessa hushåll.

För att förebygga att dessa hushåll helt hamnar utanför omställningen har Region Gotland två förslag. Det ena förslaget är ett klumpsumme-stöd som kan användas direkt vid köpet av en begagnad elbil, alternativt möjlighet till låneunderlättande åtgärder. En sådan åtgärd kan vara att premien utbetalas direkt till långivaren som säkerhet för en del av lånet (upp till 100 000 kr) eller

att hushållet får ett preliminärt beslut om beviljad premie som kan användas som garantihandling gentemot banken. Detta förslag gör premien till ett stöd även för dem med svagast ekonomi, och möjliggör för fler att byta från fossilbil till elbil. För att undvika spekulation och vidareförsäljning kan premien knytas till ett krav på att fordonet behålls i minst tre år.

Det andra förslaget är möjligheten att även inkludera laddare i stödet. Ett elbilsköp innebär i praktiken ofta behov av ladd-infrastruktur hemma. För låginkomsthushåll blir kostnaden för laddbox + installation (10 000–20 000 kr) ett avgörande hinder. Om premien kan användas för delfinansiering av laddare och installation ökar förutsättningarna även för de hushåll på Gotland som saknar publika ladd-möjligheter i närområdet.

Utan åtgärder som de ovan bedömer Region Gotland att premien trots allt riskerar att främst nå de hushåll som redan ändå är nära att kunna investera i en elbil.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Remiss. Klimat- och näringslivsdepartementet inkom 2025-06-30
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-08-28

RS AU § 238 Remiss. Granskning av förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Ärendenummer: RS 2025/1368

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen beslutar att överlämna förslag till yttrande till Region Stockholm.

Sammanfattning

Region Stockholm har skickat ut granskningshandling av förslaget till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2060, på remiss. Granskningshandlingen är ett resultat av en samrådsprocess som avslutades med en skriftlig samrådsremiss förra året. Region Gotland svarade på remissen 2024-09-05, RS § 267.

Region Stockholms regionala utvecklingsplan är både en regional utvecklingsstrategi (RUS), enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar (SFS 2010:630) och en regionplan enligt plan- och bygglagen (SFS 2010:900).

Planen är vägledande och står för regional samordning i frågor som gäller mark- och vattenanvändning respektive lokalisering av bebyggelse som har betydelse för regionens fortsatta utveckling. Den fungerar också som en gemensam plattform för samverkan med de omkringliggande regionerna i östra Mellansverige (ÖMS) och är en utgångspunkt i både den statliga och den regionala planeringen av transportinfrastruktur.

I samrådsremissen uppmärksammade Region Gotland att infrastruktursambanden mellan Stockholms län och Gotlands län inte fanns utpekade vare sig i text eller på karta. Region Stockholm har i granskningsversionen hörsammat denna synpunkt till del genom att tydliggöra kopplingen i kartorna.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att Region Gotland enbart ska lämna synpunkter avseende det som handlar om de funktionella sambanden mellan våra regioner.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Remiss - Granskning av förslag till ny regional utvecklingsplan för
Stockholmsregionen, RS 2025-0095. Region Stockholm inkom 2025-06-09
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-08-11
Regionstyrelseförvaltningens förslag till yttrande

RS AU § 239 Remiss. Ökad tydlighet, stärkt samverkan (SVESAM) SOU 2025:85

Ärendenummer: RS 2025/1465

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Regeringen beslutade den 11 juli 2024 att ge en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag på hur den framtida regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken ska inriktas och utformas (dir. 2024:69). Utredningen presenterade den 30 juni 2025 ett delbetänkande.

I sitt remissvar betonar Region Gotland vikten av att utredningen tar fasta på principerna om territoriell sammanhållning, platsbaserad samordning och lokal förankring, i linje med EU-fördragets artikel 174. Som Sveriges enda ö-region lyfter Region Gotland fram de specifika utmaningar som öar möter, såsom logistiska och kostnadsrelaterade hinder i transporter, demografisk nedgång och sårbarhet för yttre chocker.

Region Gotland understryker att regional utveckling och landsbygdsutveckling bör vara jämbördiga politikområden och stödjer utredningens arbete med platsbaserade insatser. Regionen erbjuder att bidra med kunskaper från EU-projektet "*Öars hållbara utveckling och reformdesign*" och efterlyser en analys av hur olika geografier, särskilt öar, kan ges bättre förutsättningar. Utredningen bör även klargöra hur samverkan mellan aktörer kan stärkas och hur EU:s strategier kan integreras i den svenska politiken.

Utredningen ska slutredovisa sitt arbete till regeringen den 1 juni 2026.

Bedömning

I betänkandet redovisas grundläggande förutsättningar för att en ny politik som tar tillvara hela Sveriges förmåga att bidra till utveckling och välbefinnande ska bli effektiv. Utredningen lämnar även ett förslag om tydligare regler om regionernas samråd med civilsamhället. Utredningen lyfter fram att tydlighet i politikens mål, ansvar och styrning liksom former för effektiv samverkan är grunderna för att skapa en politik där potentialen för hållbar tillväxt och utveckling i alla delar av Sverige tas till vara. De lyfter även särskilt landsbygdernas möjligheter att bidra i samhällsutvecklingen.

Att avge ett yttrande över delbetänkandet är en möjlighet för Region Gotland att påverka utformningen av utredningens slutbetänkande. Det är så mycket viktigare eftersom den nuvarande regionala utvecklingspolitiken fick sin utformning i slutet av 1990-talet. Även om de flesta utvecklingsfrågor är desamma som för 25 år sedan, har förutsättningarna förändrats ekonomiskt,

demografiskt, geopolitiskt, ekosystemmässigt och klimat- och energiförsörjningsmässigt. Inte minst har EU-samarbetet fördjupats. EU-nivån berör idag fler områden, genom bland annat mjuk styrning i form av strategier, och överenskommelser inom klimatarbetet, vilket får genomslag i genomförande regionalt och lokalt av den regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken.

I förslaget till yttrande, instämmer förvaltningen i utredningens bedömningar av och inriktning för det fortsatta utredningsarbetets fördjupningar. Förslaget till yttrande betonar det som är unikt för Gotland, nämligen det geografiska läget, och vikten av att en sammanhållen territoriell politik omfattar båda politikområdena jämnt. Förslaget till yttrande understryker vikten av att en sådan politik bygger på principerna om territoriell sammanhållning, platsbaserad samordning och lokal förankring, i linje med EU-fördragets artikel 174.

Inför utredningens slutbetänkande, finns möjligheter för Region Gotland att dela kunskaper med utredningen kring ö-lägesfaktorer.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att förtydliganden behöver göras i underlag.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-08-25

Region Gotlands yttrande 2025-08-25

Länk till delbetänkandet:

<https://www.regeringen.se/contentassets/4e8ab7fed0954243b9adec7ebe053e5e/okad-tydlighet-starkt-samverkan--forutsattningar-for-framtidens-utvecklingspolitik-sou-202585.pdf>

RS AU § 240 Remiss av betänkandet Stärkt insyn i politiska processer

Ärendenummer: RS 2025/1326

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Justitiedepartementets betänkande *Stärkt insyn i politiska processer* (SOU 2025:52) har skickats på remiss. För att hinna med handläggning och politisk beredning har Region Gotland fått anstånd att lämna in sitt yttrande till den 30 september.

Betänkandet med tillhörande lagförslag är resultatet av 2023 års insynskommittés arbete med att stärka öppenheten i politiska beslutsprocesser. Utredningen betonar att politisk påverkan är en legitim del av demokratin, men att denna påverkan bör ske öppet för att stärka allmänhetens förtroende. För att uppnå detta föreslås flera lagändringar och nya regler.

Ett centralt förslag är att införa ett förbud mot anonyma bidrag till politiska partier. Om ett bidrag ges via mellanhand ska den ursprungliga givaren redovisas. Partier som misstänker försök att kringgå reglerna ska själva utreda detta och avstå från bidrag vid osäkerhet. Dessutom föreslås ett förbud mot utländska bidrag samt krav på redovisning av partiets kostnader, tillgångar och skulder. Förslagen innebär en ändring i *lagen (2018:90) om insyn i finansiering av partier*.

Betänkandet föreslår ett register för påverkanskommunikation (lobbying), som ska administreras av Kammarkollegiet. Juridiska personer och näringsidkare som bedriver sådan verksamhet måste registrera sig och rapportera tre gånger per år om vilka kontakter de haft med beslutsfattare, ämnen som diskuterats och kontaktens omfattning. Betänkandet föreslår att detta införs genom en ny lag vid namnet *lag om insyn i kommunikation med syfte att påverka politiska beslut*.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att Region Gotland i allt väsentligt ska tillstyrka föreslagna ändringar samt ny lagstiftning. Förslagen bedöms svara upp mot utredningens uppdrag och syfte om att skapa en bättre insyn i hur politiska beslutsprocesser på riksplanet påverkas av utomstående intressenter.

Regionstyrelseförvaltningen anser att det behövs förtydliganden rörande § 4, punkt 2 i den föreslagna nya *lagen om insyn i kommunikation med syfte att påverka politiska beslut*. Regleringen gäller undantag från registrering hos Kammarkollegiet om påverkanskommunikationen gentemot beslutsfattare görs inom ramen för myndighetens eller det offentliga organets uppdrag.

Regionstyrelseförvaltningen anser att skrivningen kan medföra svåra bedömningar om en myndighet eller ett annat offentligt organ genomför påverkanskommunikation inom ramen för sitt uppdrag eller inte. Det medför svårigheter i bedömning om myndigheter, regioner och kommuner ska registrera sig och redovisa påverkanskommunikation till Kammarkollegiet.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att Region Gotland i allt väsentligt ska tillstyrka lagförslagen. Förslagen bedöms svara upp mot utredningens uppdrag och syfte om att skapa en bättre insyn i hur politiska beslutsprocesser på riksplånet påverkas av utomstående intressenter.

Konsekvenserna för Region Gotlands verksamheter bedöms som minimala då föreslagen lag och lagändringar inte inkluderar påverkanskommunikation (lobbyism) som riktar sig till politiska beslutsfattare i regioner och kommuner.

Regionstyrelseförvaltningen anser att det behövs förtydliganden rörande § 4, punkt 2 i den föreslagna nya *lagen om insyn i kommunikation med syfte att påverka politiska beslut*. Regleringen gäller undantag från registrering hos Kammarkollegiet om påverkanskommunikationen gentemot beslutsfattare görs inom ramen för myndighetens eller det offentliga organets uppdrag.

Regionstyrelseförvaltningen anser att skrivningen kan medföra svåra bedömningar om en myndighet eller ett annat offentligt organ genomför påverkanskommunikation inom ramen för sitt uppdrag eller inte. Det medför svårigheter i bedömning om myndigheter, regioner och kommuner ska registrera sig och redovisa påverkanskommunikation till Kammarkollegiet.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till behov av att få möjlighet att ytterligare fördjupa sig i underlaget.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Remiss. Justitiedepartementet, inkom 2025-05-26

Regionstyrelseförvaltningen tjänsteskrivelse 2025-08-28

Regionstyrelsens yttrande daterad 2025-08-28

RS AU § 241 Motion. Inför rätt att välja äldreboende

Ärendenummer: RS 2022/1498

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Motionen anses besvarad vad gäller förslaget att införa ett system som ökar möjligheterna att välja särskilt boende och demensboende.
- Motionen avslås vad gäller förslaget att införa valfrihet enligt LOV (lagen om valfrihetssystem) på särskilda boenden.

Sammanfattning

Kristdemokraterna (KD), genom Sara Lidqvist, inkom 2022 med en motion till regionfullmäktige avseende att Region Gotland inför ett system för valfrihet gällande äldreboende/särskilt boende för äldre/demensboende, företrädesvis baserat på lagen om valfrihetssystem (LOV). Regionfullmäktige överlämnade motionen till regionstyrelsen för beredning (RF § 189) och regionstyrelseförvaltningen sände motionen till socialnämnden för besvarande via remiss. Socialförvaltningen lämnade som förslag till yttrande att avslå motionen enligt bedömningen att det inte var aktuellt att säga upp befintliga entreprenad- och ramavtal och införa LOV för särskilt boende.

Socialnämnden beslutade 20 april 2023 att återremittera ärendet till förvaltningen för att utreda alternativa sätt att uppnå ökade möjligheter att välja särskilda boenden inklusive en beaktan av landsbygdsperspektivet (SON § 69). Socialförvaltningen har berett ärendet igen och socialnämnden föreslår i sitt beslut den 4 december 2024 att motionen ska avslås.

Parallellt med beredningen av motionen har nämnden infört en förändring i fördelningsprincipen för platser på särskilda boenden. Förändringen har inneburit att fler beslut om placering i särskilda boenden har kunnat verkställas och färre platser är tomma. Dessa resultat bedöms som gynnsamma både för brukare och för nämndens ekonomi, vilket också anförts i beredningen av motionen.

Enligt socialförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 12 november 2024 finns det 391 platser på boenden i egen regi och 270 brukare placerade på boenden i privat regiform. Boendena är placerade från Fårösund på norr till Burgsvik i söder.

Socialförvaltningen har utrett konsekvenser av att införa LOV för särskilt boende. Perspektiven som belysts är landsbygdsperspektivet, prognostiskt platsbehov, kundperspektivet, privata aktörer på marknaden. Därtill har en omvärldsspaning gjorts rörande driftsformer och förekomsten av valfrihet enligt LOV ser ut i övriga kommuner i Sverige.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen instämmer i socialnämndens bedömning om att motionen ska avslås. Orsakerna till bedömningen ligger bland annat i att det med nuvarande driftsformer finns det en viss valfrihet både avseende geografi och driftsform. Ett införande av LOV som valfrihetssystem bedöms som ekonomiskt osäkert där en av riskerna är att nämndens egna platser kan komma att stå tomma. Ett valfrihetssystem baserat på LOV gör det svårare att prognosticera framtida behov, och på grund av Gotlands ö-läge och population kan det vara svårt för privata aktörer att lönsamt anpassa verksamhet till särskilda målgrupper och/eller personer med visst intresse, vilket är en av de stora fördelarna i ett valfrihetssystem. Enskilda brukare skulle med största sannolikhet inte ha tillgång till ett utbud av valmöjligheter likt andra större kommuner på fastlandet, både vad gäller varierade inriktningar och geografiska placeringar.

Den omvärldsspaning som socialförvaltningen har gjort visar på en trend de senaste åren är att valfrihetssystem enligt LOV avslutas och det fattas inga beslut om införande.

Ärendets behandling under mötet

Saga Carlgren (V) yrkar att motionen ska avslås.

Håkan Ericsson (S) yrkar på att förslag till beslut ändras enligt följande:

- Motionen anses besvarad vad gäller förslaget att införa ett system som ökar möjligheterna att välja särskilt boende och demensboende.
- Motionen avslås vad gäller förslaget att införa valfrihet enligt LOV (lagen om valfrihetssystem) av särskilda boenden.

Johan Malmros (C) instämmer i Håkan Ericssons yrkande.

Ordförande ställer proposition på Saga Carlgrens yrkande och finner att det avslås.

Ordförande ställer proposition på Håkan Ericssons ändringsyrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Motion daterad 2022-10-20

Socialförvaltningens tjänsteskrivelser 2023-01-30, 2023-05-26, 2023-11-07, 2024-04-26, 2024-11-12

Socialnämnden 2023-04-20, 2024-12-04

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-08-08

RS AU § 242 Medborgarförslag - Fredsträd på torget Östercentrum

Ärendenummer: RS 2024/192

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Medborgarförslaget bifalls.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2024-01-16 där förslagsställaren föreslår att trädet med en bänk runtom mellan Siesta och Åhléns på Östertorg i Visby, utnämns till fredsträd och att det även sätts upp en skylt bredvid eller i gatan som belyser detta. Förslagsställaren föreslår vidare att helst av allt skulle alla träd med bänkar runtom ges statusen fredsträd. Förslagsställaren menar att vi behöver en avsatt plats för samtal om fred.

Regionstyrelseförvaltningen remitterade inledningsvis förslaget till tekniska nämnden, som återkom med besked om att frågor som rör namngivning av träd inte ligger inom nämndens uppdrag. Därefter remitterades ärendet till miljö- och byggnämnden för inhämtande av sakkunskap i frågan. Miljö- och byggnämnden konstaterade att idén med ett fredsträd är god, men menade att nämnden inte har befogenhet att besluta i frågan.

Sedan medborgarförslaget lämnades har regionstyrelsen, efter förslag från miljö- och byggnämnden, 18 juni 2025 beslutat om uppdrag för framtagande av ett planprogram omfattande bland annat Östercentrum. Inom det område där ett planprogram ska tas fram finns det nu aktuella träd som förslagsställaren föreslår utnämns till fredsträd. Regionstyrelseförvaltningen har i dialog med samhällsbyggnadsförvaltningen landat i det lämpliga i att låta förslaget om utpekande av ett fredsträd på torget vid Östercentrum, hänskjutas till det pågående utredningsarbetet med planprogram för området.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att medborgarförslaget bäst hanteras genom att det tillåts ingå som en del i pågående utredningsuppdrag för framtagande av ett planprogram för bland annat Östercentrum i Visby. Förvaltningen föreslår därför att regionstyrelsen beslutar att föreslå regionfullmäktige att hänskjuta frågan till pågående planprogramsarbete och att medborgarförslaget därmed anses besvarat.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande yrkar med instämmande av Johan Malmros (C) och Saga Carlgren (V) bifall till medborgarförslaget.

Ordförande ställer proposition på eget ändringsyrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag daterad 2024-01-16

Regionstyrelseförvaltningen tjänsteskrivelse 2025-08-11

RS AU § 243 Regiondirektörens information

Sammanfattning

Jäv

Andreas Unger (M) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Regiondirektör Stefan Hollmark informerar arbetsutskottet om följande:

- GEAB – Försäljningsprocessen
- Dataintrånget på Miljödata
- Beredskapsveckan

RS AU § 244 Övrig fråga

Sammanfattning

Saga Carlgren (V) önskar lyfta en övrig fråga avseende den enkät till medborgarna om färjepris som rapporterats om i media senaste dagarna.

Stefan Persson, regional utvecklingsdirektör och Ulrika Holm, kommunikationsdirektör, regionstyrelseförvaltningen informerar arbetsutskottet om Region Gotland kommande undersökning avseende färjepriser.